

Routekaart woonplaatsbeginsel beschermd wonen

Het woonplaatsbeginsel beschermd wonen

Aanleiding en doel

Cliënten die (tijdelijk) beschermd moeten wonen, hebben er baat bij hebben zoveel mogelijk in hun eigen wijk en bij voorkeur ambulant geholpen te worden. Op die manier kunnen ze zoveel mogelijk blijven deelnemen aan de maatschappij, wat hun herstel bevordert. Deze toekomstvisie komt onder andere voort uit het advies van de commissie Toekomst Beschermd Wonen. Dit advies is weer gebaseerd is op de herstelbenadering en is breed omarmd in het land. Het is de basis voor de transformatie van beschermd wonen naar beschermd thuis, waar gemeenten en andere partijen al een tijd mee bezig zijn. De implementatie van de visie-Dannenbergh vraagt om de ontwikkeling van passend aanbod voor beschermd wonen in alle gemeenten, dat aansluit op de lokale ambulante Wmo-voorzieningen. Hiervoor is een transformatie van het zorglandschap nodig.

Door decentralisatie en woonplaatsbeginsel

Op dit moment krijgen alleen centrumgemeenten middelen voor beschermd wonen. Het is de bedoeling dat álle gemeenten passend aanbod te creëren voor hun eigen inwoners dat aansluit op de lokale ambulante Wmo-voorzieningen. Alle gemeenten moeten dus ook middelen ontvangen om dit vorm te geven. Daarom worden de rijksmiddelen voor beschermd wonen per 1 januari 2023 stapsgewijs doorgedecentraliseerd van de centrumgemeenten naar alle gemeenten. Centrumgemeenten blijven verantwoordelijk voor bestaande cliënten en ontvangen hier dus ook de middelen voor. De middelen die bij alle gemeenten binnenkomen, zijn bedoeld voor nieuwe cliënten.

Zeker in de eerste jaren zullen nog niet alle gemeenten passend aanbod hebben voor alle nieuwe cliënten beschermd wonen. Daarnaast is de eigen gemeente niet altijd de beste plek voor herstel. Er zullen dus altijd cliënten blijven verhuizen naar een andere gemeente om beschermd te wonen. Om gemeenten te stimuleren om in te zetten op preventie en een goede zorginfrastructuur, wordt er een **woonplaatsbeginsel beschermd wonen** ingesteld. Daarmee is en blijft de woongemeente verantwoordelijk voor cliënten beschermd wonen, ook als dat in een andere gemeente is.

Volgens de oorspronkelijke Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 was de gemeente waar iemand zich meldde met een behoefte aan beschermd wonen verantwoordelijk voor het onderzoeken van de noodzaak naar beschermd wonen en het afgeven van een beschikking. De aanmeldgemeente was dus inhoudelijk en financieel verantwoordelijk voor beschermd wonen. **Met de invoering van het woonplaatsbeginsel** verandert dat: de verantwoordelijke gemeente valt dan samen met de woongemeente van de cliënt, behoudens enkele uitzonderingen. Gemeenten krijgen daardoor de prikkel om beschermd wonen voor hun eigen inwoners zoveel als mogelijk te voorkomen, maar ook om beschermdwonenaanbod te creëren dat ervoor zorgt dat de kans op herstel zo groot mogelijk is.

Een routekaart voor de implementatie van het woonplaatsbeginsel beschermd wonen

Inhoud

- Waarom deze routekaart?
- Voor wie is deze routekaart bedoeld?
- Wat bevat de routekaart?
- Hoe gebruiken we de routekaart?
- Mis je nog iets in deze routekaart?

Waarom deze routekaart?

De invoering van het woonplaatsbeginsel heeft voor veel partijen gevolgen. Dat zijn deels *passieve* gevolgen – deze partijen worden met een andere werkelijkheid geconfronteerd. Deels zijn het ook *actieve* gevolgen: zij moeten zelf stappen ondernemen om het woonplaatsbeginsel goed in praktijk te kunnen brengen. Daarbij hangen veel van deze stappen met elkaar samen. Bovendien heeft het woonplaatsbeginsel ook impact op (zeer kwetsbare) cliënten. Het is dus van groot belang dat het woonplaatsbeginsel goed en op tijd geïmplementeerd is. Het doel van deze routekaart is om voor iedereen scherp te maken wat er nodig is voor deze implementatie en hoe we daar komen.

Voor wie is deze routekaart bedoeld?

Veel verschillende partijen hebben belang bij een goede implementatie. De meeste van hen moeten zelf ook aan de slag om dat doel te bereiken. In de tabel hieronder staan de belangrijkste partijen benoemd, samen met waarvoor zij verantwoordelijk zijn.

Cliënten en hun vertegenwoordigers	
Cliënten/cliënt-vertegenwoordigers	Eigen belang nastreven, inzetten voor herstel.
Cliëntondersteuners	Ondersteunen van cliënten bij het vinden van hun weg in het zorglandschap en behartigen van hun belangen daarin.
Lokale overheden en hun vertegenwoordigers	
Gemeenten	Organiseren en inkopen van en toegang verlenen voor beschermd wonen en in het algemeen van een passend voorzieningenaanbod voor de doelgroep.

Regionale samenwerkingsverbanden	Vereenvoudigen en praktisch werkbaar maken van de uitvoering van de verantwoordelijkheden van gemeenten.
VNG	Gemeenten ondersteunen bij het uitvoeren van hun verantwoordelijkheden en behartigen van hun belangen.
Aanbieders en hun vertegenwoordigers	
Aanbieders van beschermd wonen	Aanbieden van kwalitatief goede trajecten voor beschermd wonen op basis van een ondersteuningsplan dat is vastgesteld door de verantwoordelijke gemeente.
Instellingen van waaruit cliënten beschermd gaan wonen	Bijdragen aan een goede overgang naar het traject voor beschermd wonen.
Valente	Behartigen van de belangen van aanbieders.
De Nederlandse GGZ	Idem.
Rijksoverheid	
Ministerie van VWS, Directie Maatschappelijke Ondersteuning (DMO)	Stelselverantwoordelijke, verantwoordelijkheid voor een deel van de landelijke kaders, inhoudelijke expertise.
Ministerie van VWS, Directie Wetgeving en Juridische Zaken (DWJ)	Stelselverantwoordelijke, verantwoordelijkheid voor een deel van de landelijke kaders, juridische expertise.
Ministerie van BZK	Beheerder van het gemeentefonds, waarmee gemeenten in staat gesteld worden om beschermd wonen te financieren.

Overige	
Ketenbureau i-sociaal domein	Uitvoeringsorganisatie van gemeenten en zorgaanbieders, die zich richt op het verminderen van lastendruk en verbeteren van de uitvoering en ondersteunt bij o.a. de implementatie van het woonplaatsbeginsel.
Transitieteam beschermd thuis	Schrijven van handreiking en routekaart woonplaatsbeginsel, ondersteunen regio's in het beantwoorden van vragen over de transformatie naar beschermd thuis.

In Bijlage B zijn voor een aantal organisaties de contactgegevens van betrokken personen opgenomen.

Wat bevat de routekaart?

In deze routekaart staan alle stappen beschreven die nog uitgevoerd moeten worden voordat het woonplaatsbeginsel volledig geïmplementeerd is. Daarbij is opgenomen wie voor elke stap verantwoordelijk is en welke onderlinge afhankelijkheden er per stap zijn. Door van elke stap ook de benodigde doorlooptijd vast te stellen, zijn deze stappen naar een planning vertaald.

Indeling in thema's

Voor de overzichtelijkheid hebben we alle stappen opgedeeld in verschillende thema's:

- **Landelijke kaders:** wat is er op landelijk niveau nodig om lokaal en regionaal tot een goede implementatie te komen.
- **Regionale kaders:** benodigde samenwerkingsafspraken tussen gemeenten op regionaal niveau om verhuizingen en overdracht te faciliteren.
- **Lokale implementatie:** wat er nodig is om het lokale toegangsproces toegerust te kunnen laten zijn op het woonplaatsbeginsel, maar ook wat nodig is voor uitstroom.
- **Faciliteren beschermd wonen in een andere gemeente:** hoe aanbieders cliënten uit andere gemeenten beschermd kunnen laten wonen, wat zij daarvoor zelf moeten doen en wat gemeenten in inkoop en contractering moeten doen.
- **Monitoring:** hoe goed zicht kan komen op de gevolgen van het woonplaatsbeginsel.
- **Communicatie:** wie wanneer waarover op de hoogte gebracht moet worden om optimaal voorbereid te zijn.

Indeling per thema

Elk van de thema's is vervolgens als volgt ingedeeld:

- **Eindpunt:** een beschrijving van de uiteindelijke situatie voor dit thema. Deze beschrijving kan gebruikt worden om stappen te identificeren en te beargumenteren dat ze nodig zijn.
- **Stappen en verantwoordelijkheden:** een beschrijving van alle stappen in dit thema die nog uitgevoerd moeten worden om bovenstaand eindpunt te bereiken. Daarbij is aangegeven wat het resultaat van elke stap is, wie verantwoordelijke is voor elke stap en

welke onderlinge afhankelijkheden er zijn met andere stappen. Daarnaast is er een samenvatting weergegeven van alle nog uit te voeren stappen en de stappen die uitgevoerd zijn sinds de eerste versie van deze routekaart.

- **Planning:** een tijdsplanning per thema, die rekening houdt met de doorlooptijden van de stappen en met de onderlinge afhankelijkheden met andere stappen en thema's.

Hoe gebruiken we deze routekaart?

De routekaart is een 'levend document'; het bevat de actuele stand van zaken van wat nog nodig is. Zo kan iedereen het overzicht houden en is duidelijk wie wat moet doen en waarop aangesproken kan worden. De routekaart zal doorontwikkeld worden in de verdere implementatie.

Mis je nog iets in deze routekaart?

Eigen aan levende documenten is dat ze nooit 'af' zijn: stappen zijn uitgevoerd, tijdslijnen zijn aangescherpt, of er zijn extra stappen nodig. Of de context is veranderd, zodat wat voor implementatie nodig is, mee verandert. De waarde van dit document is het grootst wanneer het zo recent, compleet en scherp mogelijk is. Mocht je daarom als lezer iets missen, of is er iets onduidelijk, dan helpt het erg wanneer je dit meldt. Dat kan door een e-mail te sturen naar beschermdthuis@vng.nl.

Thema: landelijke kaders

Eindpunt

Landelijke wet- en regelgeving van het rijk over het woonplaatsbeginsel en vastgestelde afspraken over de overlegbepaling tussen gemeenten onderling

- op basis waarvan betrokken partijen weten waar ze aan toe zijn;
- aan de hand waarvan expliciet gemaakt kan worden wat lokaal en regionaal nog verder moet worden ingevuld;
- die voldoende concreet is om te kunnen vertalen naar de lokale en regionale praktijk.

Stappen & verantwoordelijken

Status	Stappen	Verantwoordelijke	Doorlooptijd
✓	Opstellen wetsvoorstel	VWS	n.v.t.
✓	(Aanpassen n.a.v.) internetconsultatie	VWS	n.v.t.
🕒	Aanpassen wetsvoorstel na advies RvS	VWS	PM
🕒	Besluitvorming wetsvoorstel, publicatie en communicatie	VWS, VNG en Valente	PM
🕒	Aanpassing handreiking en routekaart	Transitieteam beschermd thuis	PM
🕒	Besluitvorming handreiking en vaststelling overlegbepaling	VNG	PM
🕒	Vangnet uitwerken	VWS	PM
🕒	Besluitvorming over vangnetregeling	VWS, BZK, VNG	PM
🕒	Mogelijk aanpassen (status) overige stukken	VNG	PM

Status	Stappen	Verantwoordelijke	Doorlooptijd
🕒	Onderzoeken landelijke instellingendatabase	VNG/VWS	PM
🕒	Opstellen reglement geschillencommissie	VNG	6mnd
🕒	Verdere besluitvorming over en inrichting van geschillencommissie	VNG	PM
🕒	Vaststellen maximale termijn waarbinnen verantwoordelijke gemeente bekend moet zijn	VWS/VNG	PM

Aanpassen wetsvoorstel na advies RvS

Het wetsvoorstel om het woonplaatsbeginsel mogelijk te maken heeft voorgeleggen bij een internetconsultatie, is op basis daarvan aangepast en vervolgens naar de Raad van State gestuurd ter advies. VWS beziet momenteel welke aanpassingen nodig zijn naar aanleiding van dit advies en gaat hierover in gesprek met de VNG.

Besluitvorming wetsvoorstel, publicatie en communicatie

Het (aangepaste) wetsvoorstel zal ter besluitvorming bij de Tweede Kamer voorliggen. Wordt het goedgekeurd, dan wordt de aanpassing van de wet automatisch gecommuniceerd in de Staatscourant. VWS, de VNG en Valente dragen zorg voor een goede communicatie hiervan naar hun leden. Zie ook het betreffende thema 'Communicatie'.

Aanpassing handreiking en routekaart naar aanleiding van definitieve wetswijziging

Als de wetswijziging definitief is, worden handreiking en routekaart door het transitieteam aangepast om daar volledig consistent mee te zijn.

Besluitvorming handreiking en vaststelling overlegbepaling

De definitieve versies van de handreiking en de overlegbepaling (die daarin opgenomen is), moeten goedgekeurd worden door gemeenten. Daarvoor bestaan verschillende mogelijke routes.

Vangnetregeling uitwerken

Cliënten waarvoor geen verantwoordelijke gemeente gevonden kan worden op basis van het woonplaatsbeginsel, komen onder verantwoordelijkheid van de aanmeldgemeente te vallen. De kosten voor deze cliënten worden gedekt door de vangnetregeling. Deze wordt nog nader uitgewerkt door VWS; o.a. op wie er precies voor in aanmerking komt, de omvang van de middelen die verstrekt worden, hoe je er aanspraak op maakt, etc. Hiermee samenhangend zal ook een werkgroep onder verantwoordelijkheid van VWS kijken naar mogelijke uitzonderingssituaties en welke aanpassingen aan de kaders zij nog vragen.

Besluitvorming over vangnetregeling

Over het definitieve ontwerp van de vangnetregeling vindt besluitvorming plaats tussen VWS, BZK en de VNG.

Mogelijk aanpassen status / intrekken stukken

De overlegbepaling stelt een aantal uitgangspunten vast rondom het woonplaatsbeginsel. Deze komen wat inhoud betreft overeen met het *Convenant landelijke toegankelijkheid* en met de *handreiking en beleidsregels landelijke toegang beschermd wonen*. Dit betekent dat de status van het convenant in elk geval verandert en dat het waarschijnlijk zelfs ingetrokken moet worden. Hier moet zorgvuldig mee omgesprongen worden, zodat de continuïteit tussen de 'oude' en de 'nieuwe' situatie geborgd is.

Onderzoeken landelijke instellingendatabase

Bij het bepalen van de verantwoordelijke gemeente, moeten gemeenten van adressen weten of er een instelling ligt die beschermd wonen of zorg uit een andere kader biedt. Voor de eigen gemeente of regio weet men dit veelal wel, maar niet voor andere regio's. Een landelijke database met instellingsadressen kan hierbij helpen. Een dergelijke oplossing kent mogelijk ook nadelen, dus dit moet goed onderzocht worden, voordat het opgericht wordt.

Opstellen reglement geschillencommissie

Het reglement van de geschillencommissie moet worden opgesteld. De organisatie van de geschillencommissie faciliteert dit proces.

Verdere besluitvorming over en inrichting van geschillencommissie

De organisatie van de geschillencommissie richt de nieuwe commissie in. De nieuwe commissie wordt een samenvoeging van bestaande commissies, op basis van nieuwe wensen (Wmo, Jeugd).

Vaststellen maximale termijn waarbinnen verantwoordelijke gemeente bekend moet zijn

In de wet staat dat de aanmeldgemeente de melding van een cliënt over een behoefte aan beschermd wonen onverwijld moet doorsturen naar de verantwoordelijke gemeente, in het geval de aanmeldgemeente zelf niet verantwoordelijk is op grond van het woonplaatsbeginsel. De term 'onverwijld' geeft echter geen concrete maximale termijn waarbinnen de melding bij de verantwoordelijke gemeente moet liggen. Om cliënten zekerheid te geven dat ook in ingewikkelde gevallen dit niet te lang duurt, moet vastgesteld worden dat gemeenten maximaal twee weken (in lijn met Jeugd) de tijd hebben om uit te zoeken welke gemeente verantwoordelijk is en de melding naar die gemeente door te sturen. Dit moet zodanig geformaliseerd worden dat cliënten hier rechtszekerheid aan kunnen ontleen, bijvoorbeeld door de ALV van de VNG of in een ministeriële regeling.

Globale planning landelijke kaders

In onderstaande tabel staat een planning van dit thema opgenomen. Deze planning is slechts voorlopig ingevuld en kan nog veranderen, aangezien veel afhangt van het moment dat het wetsvoorstel in de Tweede Kamer behandeld wordt.

Stap	2021		2022			
	Nov	Dec	Jan	Feb	Mrt	> Mrt
Aanpassen wetsvoorstel						
Aanpassen handreiking en routekaart nav definitieve wetswijziging						
Publicatie en communicatie						
Vangnet uitwerken						
Besluitvorming vangnetregeling						
Aanpassen (status) stukken						
Onderzoeken landelijke instellingendatabase						
Opstellen reglement geschillencommissie						
Verdere besluitvorming over en inrichting van geschillencommissie						
Vaststellen maximale termijn waarbinnen verantwoordelijke gemeente bekend moet zijn						

Het aanpassen van de handreiking en routekaart is afhankelijk van het moment waarop het wetsvoorstel in de Tweede Kamer behandeld wordt. Het uitwerken van het vangnet, het onderzoeken van een landelijke instellingendatabase en het inrichten van de geschillencommissie kan al wel plaatsvinden.

Thema: (boven)regionale kaders (samenwerkingsafspraken)

Eindpunt

Gemeenten hebben per 1/6/2022 in regionaal verband sluitende afspraken met elkaar gemaakt die nodig zijn om het woonplaatsbeginsel in de praktijk te kunnen brengen.

Stappen en verantwoordelijken

Status	Stappen	Verantwoordelijke	Doorlooptijd
✓	Identificeren thema's (NvO)	VNG	N.v.t.
✓	Expliciteren keuzes en afwegingen	VNG / Transitieteam beschermd thuis	2mnd
🕒	Onderling maken van afspraken in de regio	Gemeenten	PM
🕒	Maken van afspraken tussen regio's	Regio's	PM
🕒	Faciliteren van het maken van afspraken/implementatie	Transitieteam beschermd thuis/ketenbureau i- sociaal domein	PM

Identificeren van thema's (NvO)

De verschillende thema's waarover regionaal afspraken gemaakt moeten worden en welke keuzes daarin mogelijk zijn, zijn door de VNG in de Norm voor Opdrachtgeverschap (NvO) geïdentificeerd. Thema's zijn bijvoorbeeld:

- de verwerving (via inkoop of subsidiering) van plekken buiten de eigen regio;
- goede onderlinge informatie-uitwisseling (elkaar tijdig op de hoogte brengen van plekken elders alsook van uitstroom);
- goed overleg over de meest geschikte plaats voor een cliënt.

Expliciteren van de keuzes en afwegingen

Op verschillende van deze thema's is een nadere verdieping nodig, door de keuzes en afwegingen daarin te expliciteren. Deze worden in afzonderlijke documenten gepubliceerd. Zij worden tenminste samengevat in de handreiking woonplaatsbeginsel door het transitieteam beschermd thuis.

Daarbij worden mogelijk nog enkele aanvullende thema's geïdentificeerd voor afspraken *binnen* en *tussen* regio's, bijvoorbeeld over welke contractvoorwaarden zij in hun regionale inkoop zullen hanteren en in welke mate er bij de voorwaarden van andere regio's aangesloten wordt in het geval van cliënten die in andere regio's verblijven.

Onderling maken van afspraken in de regio

Gemeenten maken in regionaal verband met elkaar afspraken over bovengenoemde en andere thema's. Zij kunnen hierbij putten uit de informatie die hierover beschikbaar is. Het is wenselijk wanneer zij hier ook aanbieders en woningcorporaties bij betrekken, omdat het woonplaatsbeginsel ook voor hen consequenties heeft.

Maken van afspraken tussen regio's

Een deel van de cliënten zal niet alleen in een andere gemeente, maar ook in een andere regio gaan wonen. De betreffende gemeenten (verantwoordelijke en woongemeente) kennen geen vaste samenwerkingsrelatie tot elkaar. Toch is het van waarde wanneer zij onderlinge afspraken hebben over o.a. hoe omgaan met toezicht op kwaliteit, informatie-uitwisseling over de bezetting van plekken, etc. Het tot zulke afspraken komen wordt fors bevorderd wanneer zij tussen regio's gemaakt worden.

Faciliteren van het maken van afspraken

Gedurende 2022 kunnen regio's op aanvraag door het transitieteam beschermd wonen ondersteund worden in het maken van afspraken. Vanaf 2022 ondersteunt ook het Ketenbureau i-sociaal domein de implementatie van het woonplaatsbeginsel (zie ook de thema's 'lokale implementatie' en 'beschermd wonen in een andere gemeente faciliteren').

Globale planning (boven)regionale kaders (samenwerkingsafspraken)

In de tabel op de volgende pagina staat een planning van dit thema opgenomen. De activiteiten bestaan uit drie hoofdonderdelen:

- Het identificeren van relevante thema's en maken van afwegingen hierin resulteren in de handreiking Woonplaatsbeginsel.
- Het maken van afspraken *binnen* de regio's is hier niet (volledig) afhankelijk van en vindt al volop plaats. Idealiter zijn regio's hier medio volgend jaar mee klaar, omdat de afspraken invloed kunnen hebben op kernprocessen zoals de inkoop van aanbieders. Mogelijk duurt het komen tot afspraken echter langer.
- Het maken van afspraken *tussen* regio's heeft minder impact op zulke kernprocessen en kan later afgerond worden. Deels is het bovenregionale proces bovendien afhankelijk van het proces in de regio's.

Stap	'21		'22												
	N	D	J	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D	
Expliciteren keuzes en afwegingen	■														
Maken van afspraken in de regio	■		■												
Maken afspraken tussen regio's			■												
Faciliteren v/h maken v. afspraken	■		■												

Thema: lokale implementatie (instroom en uitstroom)

Eindpunt

Toegangs- en beleidsmedewerkers zijn voor 1/1/2023 volledig geëquipeerd om met het woonplaatsbeginsel te werken in de praktijk.

Stappen & verantwoordelijken

Status	Stappen	Verantwoordelijke	Doorlooptijd
🕒	Vertaalslag van (definitieve) wetsvoorstel naar praktische aanknopingspunten: handreiking	Transitieteam beschermd thuis	2mnd
🕒	Aanpassen verordeningen / beleidsregels	Gemeenten	± 6mnd
🕒	Aanpassen toegangsprotocollen	Gemeenten	± 3mnd
🕒	Aanpassen model-ondersteuningsplannen	Gemeenten /aanbieders	± 3mnd
🕒	Informatievoorziening aan (toegangs-)medewerkers	Gemeenten/VNG/ ketenbureau /Valente	± 9mnd
🕒	Ondersteunen implementatie	Ketenbureau i-sociaal domein	> 1jr
🕒	Implementatie iEb/iWmo	VWS	PM

Vertaalslag van (definitieve) wetsvoorstel naar protocol toegang: handreiking

Er komt een heldere en concrete vertaalslag van de wettelijke werkelijkheid naar de praktische werkelijkheid, in de vorm van een handreiking. Die bevat onder meer aanknopingspunten om de verordeningen, toegangsprotocollen en zorgplannen aan te kunnen passen.

Aanpassen verordeningen / beleidsregels

Gemeenten moeten hun lokale/regionale verordeningen/beleidsregels mogelijk op verschillende punten aanpassen naar aanleiding van het woonplaatsbeginsel.

Lokale / regionale toegangsprotocollen aanpassen

Ook de protocollen voor de toegang zullen aangepast moeten worden. De handreiking biedt hier weliswaar concrete aanknopingspunten voor, maar de protocollen zijn lokaal maatwerk, waarvoor de handreiking 'vertaald' moet worden. In het bijzonder moet ook het proces om de verantwoordelijke gemeente te bepalen, goed geïmplementeerd worden. Gemeenten moeten ervoor zorgen dat de juiste medewerkers (uitgebreide) toegang hebben tot de BRP.

Aanpassen model-ondersteuningsplannen

Voor cliënten die in een andere gemeente beschermd gaan wonen dan de verantwoordelijke gemeente, is het extra van belang om aandacht te hebben voor het traject na uitstroom uit beschermd wonen: zowel terugkeer naar de verantwoordelijke gemeenten als zelfstandig gaan wonen in de woongemeente, kennen aandachtspunten. Gemeenten kunnen hier al deels aan tegemoet komen door hun model-ondersteuningsplannen hierop aan te passen. Iets vergelijkbaars geldt voor aanbieders en de formats voor de plannen die zij hanteren.

Informatievoorziening van toegangsmedewerkers

Het woonplaatsbeginsel vraagt een nieuwe werkwijze van toegangsmedewerkers, maar deels ook van aanbieders. Voor niet iedereen zal dit meteen goed gaan. Medewerkers moeten geëquipeerd worden om zich deze werkwijze eigen te maken. In de eerste plaats hebben gemeenten en aanbieders hier zelf een taak in, maar ook VNG/Ketenbureau i-sociaal domein kunnen hierin tegemoet komen via bijvoorbeeld *webinars*. Hetzelfde geldt voor Valente richting aanbieders.

Ondersteunen implementatie woonplaatsbeginsel

Vanaf 2022 ondersteunt het Ketenbureau i-sociaal domein de implementatie van het woonplaatsbeginsel. Onderdeel hiervan is bijvoorbeeld delen van kennis, bieden van handreikingen, voorbeeldteksten en opstellen van tools om informatie te vinden en delen. Denk hierbij binnen dit thema aan instructies voor het wijzigen van beleidsregels van de oude naar de nieuwe situatie en concrete voorbeelden van afspraken die gemeenten maken over toezicht, contracteren en subsidiëring.

Implementatie iEb/iWmo

De eigen bijdrage voor beschermd wonen wordt geïnd via het CAK. Als iemand buiten de herkomstregio beschermd gaat wonen en een eigen bijdrage betaalt, is het met de huidige systemen van het CAK onmogelijk om de eigen bijdrage te innen. Daarom wordt er gegevensuitwisseling van de eigen bijdrage via de iEb/iWmo geïmplementeerd. Dit traject is te volgen op [Eigen bijdrage Beschermd Wonen via iEb/iWmo - Ketenbureau i-Sociaal Domein](#).

Globale planning lokale implementatie (instroom en uitstroom)

In onderstaande tabel staat een planning van dit thema opgenomen.

Stap	'21		'22												
	N	D	J	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D	
Vertaalslag wet naar praktijk	█														
Aanpassen lokale verordeningen					█										
Aanpassen toegangsprotocollen					█										
Aanpassen modelondersteuningsplannen					█										
Informatievoorziening toegang					█										
Ondersteunen implementatie			█												Tot medio 2023
Implementatie iEb/iWmo	█		█												

Op het eerste en één na laatste onderdeel na, kunnen de activiteiten binnen dit thema pas gestart worden na behandeling van het wetsvoorstel door de Tweede Kamer. Met name de aanpassing van de lokale verordeningen kost veel tijd. Aanpassing van de toegangsprotocollen en modelondersteuningsplannen kan wel parallel plaatsvinden. Informeren van de toegangsmedewerkers kan in principe al na goedkeuring van de wet plaatsvinden, maar in elk geval nadat de lokale instrumenten gereed zijn.

Thema: beschermd wonen in een andere gemeente faciliteren

Eindpunt

Gemeenten zijn per 1/1/2023 volledig voorbereid om cliënten waarvoor zij verantwoordelijk zijn bij een aanbieder te laten wonen in een gemeente waarop de kans op herstel het grootst is. Ook aanbieders kunnen met deze situatie omgaan.

Stappen en verantwoordelijkheden

Status	Stappen	Verantwoordelijke	Doorlooptijd
✓	Modelbepalingen contractering opstellen en toegankelijk maken	VNG	N.v.t.
🕒	Contactendatabase opstellen	Ketenbureau en gemeenten	3mnd
🕒	Informatietool opstellen	Ketenbureau	6mnd
🕒	Aanpassen informatiesystemen aanbieders	Aanbieders BW	6mnd

N.B. Ook voor dit thema moeten verordeningen / beleidsregels aangepast worden, bijvoorbeeld op het vlak van het houden van toezicht. Deze zijn benoemd bij het thema 'lokale implementatie'.

Modelbepalingen contractering opstellen en toegankelijk maken

De VNG heeft modelbepalingen voor de contractering opgesteld, die gemeenten moeten faciliteren om contracten in een andere regio aan te gaan. Dit moet ook tot uniformering in de contractvoorwaarden leiden.

Contactendatabase opstellen

Om de overdracht van cliënten soepel te laten verlopen, komt er een database met contactgegevens van gemeenten, in analogie met die voor het woonplaatsbeginsel jeugd is gemaakt. Deze wordt toegankelijk voor gemeenten en aanbieders. Het Ketenbureau i-sociaal

domein faciliteert de database, gemeenten zijn verantwoordelijk om deze te vullen en up-to-date te houden.

Informatietool opstellen

Om de gegevens van cliënten (met hun toestemming) te kunnen delen. Het Ketenbureau i-sociaal domein ontwikkelt hiervoor (in analogie met zoals dit voor het woonplaatsbeginsel jeugd is gemaakt) een tool om deze informatieoverdracht veilig te laten verlopen. De behoefte aan zo'n tool wordt eerst onderzocht. Misschien kan het beter op een andere manier gerealiseerd worden. Dit moet uit het vooronderzoek blijken.

Aanpassen informatiesysteem aanbieders

Sommige aanbieders moeten hun informatiesysteem aanpassen zodat deze overweg kan met cliënten uit andere gemeenten / regio's. Afhankelijk van hun eigen informatie- en PDCA-processen en door hoeveel gemeenten/regio's zij gecontracteerd zijn, moeten zij bijvoorbeeld het veld 'verantwoordelijke gemeente' opnemen. Daarvoor moet dus goed zijn afgesproken welke informatie moet worden vastgelegd en uitgewisseld. De afspraken die gemaakt worden in het kader van de implementatie iEb/iWmo [Thema landelijke kaders] zijn hier input voor. Mogelijk is echter meer maatwerk nodig op basis van voorwaarden in de contracten die zij afsluiten met gemeenten / regio's.

Ondersteunen implementatie

Vanaf 2022 ondersteunt het Ketenbureau i-sociaal domein de implementatie van het woonplaatsbeginsel. Onderdeel hiervan is bijvoorbeeld delen van kennis, bieden van handreikingen, voorbeeldteksten en opstellen van tools om informatie te vinden en delen. Denk hierbij binnen dit thema bijvoorbeeld aan een format voor mandatering van toezicht van de ene aan de andere gemeente.

Globale planning beschermd wonen in een andere gemeente faciliteren

In onderstaande tabel staat een planning van dit thema opgenomen.

Stap	'21		'22											
	N	D	J	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D
Contactendatabase opstellen														
Informatietool opstellen														
Aanpassen informatiesystemen aanbieders														
Ondersteunen implementatie														

Met het opstellen van de contactendatabase kan gewacht worden tot het wetsvoorstel goedgekeurd is. Het aanpassen van de informatiesystemen van aanbieders geschiedt het meest efficiënt wanneer de afspraken die gemeenten met elkaar maken over wat zij van aanbieders verwachten, bekend zijn en gedeeld zijn met aanbieders.

Thema: monitoring

Eindpunt

Er bestaat voor 1/1/2023 een gedeeld beeld over de mogelijke ongewenste gevolgen van het woonplaatsbeginsel en welke informatie op welke manier verzameld moet worden om inzicht te kunnen krijgen in of deze gevolgen zich voordoen.

Stappen en verantwoordelijken

Status	Stappen	Verantwoordelijke	Doorlooptijd
	Vertaalslag doelen naar effecten en KPI's	VWS/VNG	2mnd
	Monitoringsplan opstellen	VWS/VNG	2mnd
	Vorbereiden monitoring (indien nodig)	VWS/VNG	Max 6mnd
	Uitvoeren van de monitoring	Afhankelijk van vorm	12 mnd

Vertaalslag doelen naar effecten en inventariseren KPI's

Met het woonplaatsbeginsel wordt een aantal doelen beoogd. Afhankelijk van of deze verwezenlijkt worden, kan het wenselijk zijn om na verloop van tijd bij te sturen. Dat vraagt wel dat de informatie voorhanden is die voor deze afweging nodig is. Dit vraagt (een vorm) van monitoring. VWS en de VNG maken een overzicht van alle mogelijke (gewenste en ongewenste) effecten van het woonplaatsbeginsel. Zij kunnen daarbij putten uit bestaande rapportages. Zij maken –mogelijk in samenspraak met andere betrokkenen– een selectie van mogelijke effecten waarvan het wenselijk is dat er gemonitord wordt in hoeverre zij optreden.

De geselecteerde effecten worden voor VWS en de VNG vertaald naar mogelijke KPI's. Mogelijk zijn er verschillende per effect denkbaar. Vervolgens wordt geïdentificeerd welke informatie verzameld moet worden en hoe deze verzameld moet worden, om elke KPI inzichtelijk te maken. Ook hier kan weer besloten worden om dit te beperken tot een bepaalde set KPI's.

Monitoringsplan opstellen

VNG en VWS komen overeen welke activiteiten ondernomen gaan worden om deze informatie te verzamelen. Ze houden daarbij rekening met de administratieve lasten die dit voor eenieder met zich mee kan brengen. Mogelijkheden hiervoor zijn o.a.:

- inrichten van een meldpunt waar knelpunten gemeld kunnen worden, in samenwerking met aanbieders en cliëntondersteuners;
- ophalen van ervaringen bij de geschillencommissie;
- herhaaldelijk ophalen van ervaren knelpunten bij regio's en anderen;
- continu inzichtelijk maken van ontwikkelingen (dashboard);
- ontwikkeling van cliëntstromen inzichtelijk maken voor en na invoering woonplaatsbeginsel via CBS/Waar staat je gemeente.

Activiteiten kunnen met elkaar gecombineerd worden.

Vorbereiden monitoring

Wanneer de vorm van informatievoorziening hierom vraagt, worden de benodigde voorbereidingen getroffen om per 1/1/2023 te kunnen starten met monitoren. Een meldpunt vraagt bijvoorbeeld het inrichten ervan. Het continu inzichtelijk maken van ontwikkelingen vraagt iets van de informatieverzameling door regio's.

Uitvoeren monitoring

De monitoring wordt tenminste gedurende het eerste jaar uitgevoerd. Wie hiermee belast is, is afhankelijk van de vorm van monitoring waarvoor gekozen wordt (zie hierboven). Op basis van de uitkomsten van de monitoring wordt bepaald of en welke bijsturing nodig is.

Communiceren monitoring

De resultaten van de monitoring worden gecommuniceerd naar gemeenten, aanbieders en cliëntondersteuners.

Globale planning monitoring

In onderstaande tabel staat een planning van dit thema opgenomen.

Stap	'21		'22													
	N	D	J	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D		
Vertaalslag doelen naar effecten en KPI's			■													
Monitoringsplan opstellen					■											
Vorbereiden monitoring							■									
Uitvoeren monitoring (2023)																

Thema: communicatie richting betrokkenen

Eindpunt

Belanghebbenden hebben zich gedurende het gehele proces geïnformeerd en betrokken gevoeld.

Stappen en verantwoordelijken

Een groot deel van de communicatie zal door gemeenten en de VNG (nieuwsbrieven etc.) plaatsvinden. Het Ketenbureau i-sociaal domein heeft hiervoor een implementatieplan opgesteld voor de periode vanaf 2022. Onderdeel daarvan is de communicatie. Deze routekaart is op de meest recente versie van dit implementatieplan afgestemd.

Status	Stappen	Verantwoordelijke	Doorlooptijd
	Publiceren en communiceren concept-handreiking en concept-routekaart	VNG	2mnd
	Webinar(s) organiseren naar aanleiding van handreiking en routekaart	VNG / Ketenbureau i-sociaal domein, Transitieteam beschermd thuis	PM
	Aanpassen routekaart (doorlopend) en communiceren daarover (vanaf 2022)	Ketenbureau i-sociaal domein	PM
	Opstellen en beschikbaar maken van op maat gesneden berichtgeving voor derden, waaronder cliënten	Ketenbureau i-sociaal domein	PM
	Informerende cliënten en aanbieders over wat het woonplaatsbeginsel voor hen betekent	Gemeenten	PM

Publiceren en communiceren handreiking en routekaart

Wanneer deze routekaart en de handreiking gereed zijn, worden zij gepubliceerd en wordt dit breed onder de aandacht gebracht door de VNG.

Webinars naar aanleiding van handreiking en routekaart

Ongetwijfeld zullen beiden nog tot vragen of opmerkingen van gemeenten of andere partijen leiden. Om hieraan tegemoet te komen, worden één of enkele webinars (bijvoorbeeld uitgesplitst naar

doelgroep) georganiseerd voor de VNG en/of Ketenbureau in samenwerking met het transitieteam. Mogelijk geeft dit aanleiding tot aanpassingen of aanvullingen in routekaart en/of handreiking. Er zal ook een webinar worden georganiseerd na behandeling van het wetsvoorstel door de Tweede Kamer.

Aanpassen routekaart (doorlopend) en communiceren daarover (vanaf 2022)

Met name de routekaart (maar ook in mindere mate de handreiking) zijn levende documenten; zij worden aangepast en geactualiseerd wanneer de omstandigheden daar aanleiding toe geven. Elke nieuwe versie wordt gepubliceerd en onder de aandacht gebracht.

Opstellen en beschikbaar maken van op maat gesneden berichtgeving voor derden

Het woonplaatsbeginsel heeft op veel verschillende partijen impact. Voor elk van hen zijn andere thema's van belang en werkt een andere formulering het best. Het Ketenbureau maakt berichtgeving beschikbaar die andere partijen kunnen gebruiken in hun communicatie.

Informereren cliënten en aanbieders door gemeenten

Gemeenten moeten cliënten (hun naasten en cliëntondersteuners) en aanbieders informeren over wat het woonplaatsbeginsel voor hen zal betekenen. Zij kunnen hierbij gebruik maken van de teksten die door het Ketenbureau opgesteld zijn (zie hierboven) en de handreiking. Mogelijk worden hiervoor ook meer interactieve sessies georganiseerd of e-learning modules aangeboden (cf. de *communicatietool* bij het woonplaatsbeginsel jeugd).

Globale planning communicatie richting betrokkenen

In onderstaande tabel staat een planning van dit thema opgenomen.

Stap	'21		'22												
	N	D	J	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D	
Publiceren en communiceren handreiking en routekaart		█													
Webinar(s) organiseren				█											
Aanpassen routekaart (vanaf '22)				█	█	█	█	█	█	█	█	█	█	█	█
Berichtgeving voor derden				█	█	█	█	█	█	█	█	█	█	█	█
Informereren door gemeenten									█	█	█	█	█	█	█

De concept-handreiking en routekaart worden in december of januari gepubliceerd. Er wordt in elk geval een webinar georganiseerd nadat het wetsvoorstel in de Tweede Kamer is behandeld en de handreiking en routekaart naar aanleiding daarvan zijn geactualiseerd.

Bijlage A: bronnen

Er is voorafgaand aan deze routekaart al veel werk verricht in het kader van het woonplaatsbeginsel. In onderstaande lijst zijn alle relevante rapporten en documenten opgenomen die mede bepalen wat de huidige stand van zaken is en welke stappen ondernomen moeten worden.

Auteur	Titel	Datum
VWS	Wijziging van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 houdende de invoering van het woonplaatsbeginsel voor beschermd wonen, Ambtelijk concept voor internetconsultatie	14/07/20
VNG	Uitvoeringstoets Woonplaatsbeginsel beschermd wonen	6/10/20
Ketenbureau i-sociaal domein (VNG)	Modelbepalingen contractering beschermd wonen, versie 1.0	22/02/21
Ketenbureau i-sociaal domein (VNG)	Implementatieplan wijziging woonplaatsbeginsel in de Jeugdwet, versienummer: 1.0	26/10/20
AEF	De cliënt (de)centraal. Gevolgen van de doordecentralisatie en het woonplaatsbeginsel voor mensen die beschermd (willen) gaan wonen	06/11/20

Bijlage B: contacten

In onderstaande tabel zijn voor verschillende betrokken organisaties de contactgegevens van verantwoordelijken opgenomen. Gegevens staan er met hun goedkeuring in.

Organisatie	Naam	E-mailadres
--------------------	-------------	--------------------